

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

JOURNAL OF MAMUN SCIENCE

Volume 4, Issue 4 **2026**

ISSN 2181-0000
Doi Journal 10.26739/2181-0000

«MAMUN SCIENCE» JURNALI

4 JILD, 5 SON

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE»

TOM 4, HOMEP 5

JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

VOLUME 4, ISSUE 5

TOШKENT-2026

«MA'MUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «МА'МUN SCIENCE» | JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

№5 (2026) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-0000-2026-5>

Бош мухаррир: | Главный редактор:
Chief Editor:

Matyakubov Umidjon Raximovich
(i.f.d., prof.)

Бош мухаррир ўринбосари: | Заместитель
главного редактора: | Deputy Chief Editor:

Xudonazarov Egambergan Madrahimovich
(PhD., dots.)

TAHRIRIY MASLAHAT KENGASHI | EDITORIAL BOARD | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

FILOLOGIYA FANLARI

O'rozboyev Abdulla Durdibayevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Axmedov Oybek Saporboyevich

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Galiyeva Margarita Rafaelovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Nasrullayeva Nafisa Zafarovna

Filologiya fanlari doktori (DSc), professor

Samarqand davlat chet tillari instituti

Cho'ponov Otanazar Otojovich

Filologiya fanlari doktori (DSc)

Urganch davlat universiteti

Yakubova Matluba Tajibayevna

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Matnazarov Javlanbek Kabulovich

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

TARIX FANLARI

Anatoliy Sagdullayevich Sagdullayev

Tarix fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi Fanlar

akademiyasining haqiqiy a'zosi

Ashirov Adhamjon Azimbayevich

Tarix fanlari doktori, professor,

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasi Tarix instituti.

Shaydurov Vladimir Nikolayevich

Tarix fanlari doktori, dotsent

Leningrad davlat universiteti Rossiya

Abdullayev Utkir Ismoilovich

Tarix fanlari doktori (DSc),

dotsent Urganch davlat universiteti

Matkarimova Sadoqat Maqsudovna

Tarix fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Timur Pulatovich

Tarix fanlari nomzodi, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdalov Umidbek Matniyazovich

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD),

Dotsent Ma'mun Universiteti NTM

PSIXOLOGIYA FANLARI

Shoumarov G'ayrat Baxromovich

Psixologiya fanlari doktori, professor; akademik

O'zbekiston Respublikasi

Fanlar akademiyasining haqiqiy a'zosi

Kryukova Tatyana Leonidovna

Psixologiya fanlari doktori, professor

Kostroma davlat universiteti Belorusiya

Karpinskiy Konstantin Viktorovich

Psixologiya fanlari doktori, professor

Grodno davlat universiteti Belorusiya

Urazbayeva Dilbar Abdullayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Jumaniyazova Nasiba Ramatillayevna

Psixologiya fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

IQTISODIYOT FANLARI

Ruzmetov Baxtiyar

Iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Ma'mun Universiteti NTM

Sherov Alisher Bakberganovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Voronsova Yuliya Vladimirovna

Iqtisodiyot fanlari nomzodi

Moskva davlat boshqaruvi universiteti

Jabborov Umarbek Rustambekovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Cho'ponov San'at Otanazarovich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Niyazmetov Islambek Masharipovich

Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

PEDAGOGIKA VA FALSAFA FANLARI

Sardor Sharifzoda O'razboy Tabib o'g'li

Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa
doktori (PhD), professor

Ma'mun Universiteti NTM

Adilov Zafar Yunusovich

Falsafa fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Ma'mun Universiteti NTM

Boltayev Abdurahim Amanovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Zoirov Erkin Xalilovich

Falsafa fanlari doktori, dotsent

Buxoro davlat texnika universiteti

Nurullayeva Baxtigul Bobojonovna

Psixologiya fanlari nomzodi, dotsent Ma'mun

Universiteti NTM

TIBBIYOT FANLARI

Yuldashev Baxrom Sobirjanevich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Ma'mun Universiteti NTM

Abdullayev Ravshanbek Babajonovich

Tibbiyot fanlari doktori, professor

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Esamuratov Aybek Ibragimovich

Tibbiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Samandarova Barno Sul'tonovna

Biologiya fanlari nomzodi, dotsent

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

Tajiyeva Zebo Baxodirovna

Tibbiyot fanlari falsafa doktori (PhD)

Toshkent tibbiyot akademiyasi Urganch filiali

ILMIY JURNAL TEXNIK KOTIBI

Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li

Ma'mun Universiteti NTM

Журнал включен в перечень ВАК национальных научных изданий, рекомендуемых для публикации основных научных результатов диссертаций по медицинским наукам постановлением № 01-08/3068/17 от 27 сентября 2024 г.

Page Maker | Верстка | Саифаловчи: X. Mirzaxmedov

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

FILOLOGIYA

1	Svetlana Safarova Satimovna. XORAZM VOHASINING QUYI VOLGA VA JANUBIY SIBIR HUDUDLARI BILAN MADANIY ALOQALARINING TARIXIY MANBALARDA VA TADQIQOTLARDA AKS ETISHI.....	7
2	Yaqubova Shahribonu Davron qizi. HUQUQIY HUIJATLAR TARJIMASIDA ANIQLIK MASALASI.....	13
3	Matyakubov Hakimboy Xamidjonovich. OLAMNING ONOMASTIK MANZARASINI TADQIQ ETISHDA MAKON NOMLARINING STRATIGRAFIK (QATLAMLANISH) TABIATINI ANGLASH.....	15
4	Jabborova Dilnavoz Allaberganovna. MUNIS IJODIDA AN'ANAVIYLIK VA NOVATORLIK.....	19
5	Ёриева Зарифа Хамраевна. ЖОН СТЕЙНБЕК ВА УЛУҒБЕК ХАМДАМ НАСРИДА ЗАМОН-МАКОН МОДЕЛИ ВА ШАХС РУҲИЯТИНИНГ КЕНГҚАМРОВЛИ БАДИИЙ ТАЛҚИНИ.....	23
6	Narziyeva Inobat Zoirovna. O'ZBEK ADABIYOTIDA KICHIK YOSHDAGI BOLALAR OBRAZINING PSIXOLOGIK TALQINI.....	27
7	Karimova Shaxnoza Karimovna. Atoyeva Zarinabonu Yigitali qizi. MODERNISTIK SHE'RIYATDA ANAFORANING BADIY VAZIFALARI.....	31
8	Алламуратова Гулсанем Жалгасбаевна. ЯДЕРНЫЕ КОМПОНЕНТЫ ИДИОСТИЛЯ: КОРПУСНЫЙ АНАЛИЗ ПОЭТИКИ БАЛЬМОНТА И БРЮСОВА.....	36
9	Шамсутдинова Галия Шамилевна. КЛАССИФИКАЦИЯ НАЗВАНИЙ ЖИЛИЩ В ХОРЕЗМЕ.....	42
10	Yakubova Matluba Tajibayevna. NEMIS - O'ZBEK MAQOLLARINING TARJIMA MUAMMOLARI VA EKVIVALENTLIK MASALASI.....	46

TARIX

1	Babadjanov B. "O'ZBEKISTON SIYOSIY PARTIYALARINING GENEALOGIYASI VA SIYOSIY-G'OYAVIY ASOSLARI".....	51
2	Yunusxo'jayev Habibulla Zafar o'g'li XIVA XONLIGI QOZILIK HUIJATLARIDA YER OLDI-SOTDISI VA VAQF IJARA MUNOSABATLARINING HUQUQIY RASMIYLASHTIRILISHI.....	55
3	Atayeva Dilfuza Pulatovna. O'ZBEKISTONDA TURIZM SOHASI ORQALI XOTIN-QIZLARNING IQTISODIY FAOLLIGINI OSHIRISH.....	57
4	Babadjanov B. "O'ZBEKISTON "MILLIY TIKLANISH" DEMOKRATIK PARTIYASINING SIYOSIY STRATEGIYASI".....	61
5	Yusupov Axmedjon Shonazarovich. OROLBO'YI ILK SAK QABILALARINING ETNO-MADANIY GENEZISI YUZASIDAN BA'ZI MULOHAZALAR.....	65
6	Otaxonova Intizor Norimboy qizi. URGANCH DAVLAT UNIVERSITETIDA XALQARO HAMKORLIK ALOQALARINING RIVOJLANISHI.....	71
7	Nurmetov Ismoil Alimbayevich. O'ZBEKISTONDA TABIIY HUDUDLAR MUHOFAZASI.....	75
8	Садиков. А. И. ҚОРАҚАЛПОҚ ХУДУДЛАРИДА АНЪАНАВИЙ МАКТАБ ВА МАДРАСАЛАР ФАОЛИЯТИ (XIX АСР ОХИРИ – XX АСР БОШЛАРИ).....	82
9	Саидов Шавкат Жумабаевич. ХХСРНИНГ ХАЛҚАРО МАЙДОНДА ТАН ОЛИНИШИДА БОБООХУН САЛИМОВНИНГ ЎРНИ.....	88
10	Ermanov Alisher Bekmuratovich. TOTALITAR TUZUM DAVRIDA QORAQALPOQ OXUNLARI FAOLIYATI.....	94

PEDAGOGIKA

- 1 **Jumaniyozova Donoxon Olimboyevna.** PEDAGOG KADRLARNI TAYYORLASHDA KOMPETENSIYAVIY YONDASHUVNING AHAMIYATI..... 97
- 2 **Radjapova Feruza Abdullayevna.** ADAPTIV SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA PEDAGOGIK MADANIYATNI RIVOJLANTIRISH TEXNOLOGIYALARINING DIDAKTIK TASNIFI..... 101
- 3 **Egamova Anbarjon Atanazarovna.** KONSTRUKTIV FIKRLASHNI RIVOJLANTIRISHDA MOTIVATSIYA VA EMOTSIONAL-INTELLEKTUAL OMILLARNING O'RNI..... 106
- 4 **Xudayberganov Shuhrat Shavkat o'g'li.** AKADEMIK ERKINLIK SHAROITIDA BO'LAJAK PEDAGOG KADRLARNING ILMIY-TADQIQOTCHILIK FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK MEKANIZMLARI (XORIJIIY UNIVERSITETLAR TAJRIBASI MISOLIDA).... 111
- 5 **Atajanov Adilbek Yuldashevich.** OTM PEDAGOG XODIMLARINING ISH O'RNIDAGI FUNKSIONAL TAYYORGARLIGINI OPTIMALLASHTIRISHDA WFSIP PEDAGOGIK MODELINING NAZORATLI SINOV NATIJALARI..... 117
- 6 **Kurbonboyev Xudoyshukur Maqsudboy o'g'li.** OLIY TA'LIM MUASSASALARI TALABALARINING JISMONIY TAYYORGARLIGINI KROSSFIT MASHG'ULOTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH METODIKASI: DOLZARBLIK, O'RGANILGANLIK DARAJASI VA PEDAGOGIK YECHIMLAR..... 125

PSIXOLOGIYA

- 1 **Kalandarova Madina Baxadirovna.** TUG'RUQDAN KEYINGI DAVRDA AYOLLARNING ONALIKKA MOSLASHUVIGA TA'SIR ETUVCHI IJTIMOY-PSIXOLOGIK OMILLAR..... 133
- 2 **Xudoyberganov Doniyorbek Yangiboy o'g'li.** ZAMONAVIY TALABALAR HAYOTIY STRATEGIYALARI VA COPING-XULQ-ATVOR XUSUSIYATLARI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK..... 138

IQTISOD

- 1 **Sattarova Mahfuza Dilshodbekovna. Raximov G'anisher Alisher o'g'li.** SOLIQQA SOLISH TIZIMLARINING XALQARO TASNIFI VA ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI..... 143
- 2 **Maxmudov Jasurbek Ergashevich.** INVESTITSION SALOHIYAT TUSHUNCHASINING IQTISODIY MAZMUNI VA UNING HUDUDIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI..... 147
- 3 **Mavlanova Barchinoy Shonazar qizi. Zakirova Gulnoza Qudratovna.** O'ZBEKISTON MEHNAT BOZORIDA YOSHLAR BANDLIGI: STRUKTURAVIY NOMUTANOSIBLIKLAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYALARI..... 153
- 4 **Zaripov Xurshid Zakir o'g'li. Ruzmetova Gulira'no Atabekovna.** RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INSON KAPITALINI RIVOJLANTIRISH: O'ZBEKISTON TAJRIBASI VA MUAMMOLARI..... 157
- 5 **O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich. Niyozmetov Doniyor Rejabbayevich. Bekbergenov G'ayrat Shuxratovich.** O'ZBEKISTONDA RAQAMLI FISKAL BOSHQARUV: DAVLAT BUDJETI SHAFFOFLIGI VA MOLIYAVIY NAZORAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI..... 163
- 6 **Pardayeva Ozoda Mamayunusovna.** TURIZM SOHASIDA OILAVIY TADBIRKORLIK TUSHUNCHALARINING MAZMUN VA MOHIYATIGA ILMIY-NAZARIY YONDOSHUVLAR..... 168

Mavlanova Barchinoy Shonazar qizi
Ma'mun universiteti "Iqtisodiyot"
kafedrası dotsenti v.b., PhD.
mavlanovabarchinoy@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0009-6069-5987>

O'ZBEKISTON MEHNAT BOZORIDA YOSHLAR BANDLIGI: STRUKTURAVIY NOMUTANOSIBLIKAR VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA STRATEGIYALARI

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.20707594>

Annotatsiya. Mazkur maqolada O'zbekiston mehnat bozorida yoshlar bandligining iqtisodiy mazmuni, uning hududlar kesimidagi nomutanosibliklari, raqamli transformatsiya sharoitida shakllanayotgan yangi bandlik shakllari hamda inson kapitalini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida yoshlar ishsizligi, NEET toifasidagi yoshlar ulushi, hududlararo ishsizlik tafovutlari, migratsiya oqimlari va Genriksen indeksi dinamikasi o'rganildi. Tahlillar natijasida ta'lim tizimi bilan mehnat bozori o'rtasidagi ko'nikmalar nomutanosibligi, hududiy infratuzilma farqlari va raqamli imkoniyatlarning notekis taqsimlanishi yoshlar bandligiga salbiy ta'sir ko'rsatayotgani aniqlandi. Muammoni yumshatish uchun dual ta'limni kengaytirish, hududiy bandlik dasturlarini differensial asosda yuritish, yoshlar va ayollar uchun moslashuvchan ish shakllarini rivojlantirish hamda raqamli ko'nikmalarni ommalashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqildi [1; 3; 4; 5; 6].

Kalit so'zlar: yoshlar bandligi, mehnat bozori, hududiy nomutanosiblik, raqamli iqtisodiyot, NEET, Genriksen indeksi, dual ta'lim, migratsiya, inson kapitali.

Zakirova Gulnoza Qudratovna
Ma'mun universiteti, "Iqtisodiyot"
kafedrası dotsenti v.b., PhD
gulnozazakirova1@gmail.com
<https://orcid.org/0009-0009-6802-1821>

Abstract. This article analyzes the economic essence of youth employment in Uzbekistan, its regional disparities, the new forms of employment emerging under digital transformation, and the priority directions of human capital development. The research examines youth unemployment, the share of NEET youth, regional unemployment differences, migration flows, and the dynamics of the Henriksen index. The analysis reveals that the mismatch between the education system and labor market needs, disparities in regional infrastructure, and unequal access to digital opportunities negatively affect youth employment. To mitigate these problems, the paper proposes scientific and practical recommendations aimed at expanding dual education, implementing differentiated regional employment programs, developing flexible forms of employment for youth and women, and promoting digital skills [1; 3; 4; 5; 6].

Keywords: youth employment, labor market, regional disparities, digital economy, NEET, Henriksen index, dual education, migration, human capital.

Kirish

O'zbekiston iqtisodiyotida yoshlar bandligi strategik ahamiyatga ega bo'lgan ijtimoiy-iqtisodiy masalalardan biridir. Yoshlar ulushining demografik tarkibda yuqoriligi mehnat bozoriga har yili katta hajmdagi yangi ishchi kuchi kirib kelishiga sabab bo'lmoqda. Shu bois mazkur jarayonni samarali boshqarish iqtisodiy o'sish, daromadlar barqarorligi va ijtimoiy farovonlikning muhim omili hisoblanadi [1; 7].

Yoshlar bandligini ta'minlash jarayoni umumiy iqtisodiy o'sish bilan bir qatorda hududlararo rivojlanish tafovutlari, migratsiya, malaka darajasi va raqamli ko'nikmalar bilan ham bog'liq. Iqtisodiy markazlarda ish o'rinlari va xizmatlar bozori nisbatan rivojlangan bo'lsa, ayrim chekka hududlarda bandlik salohiyati pastligicha qolmoqda [4; 5].

So'nggi yillarda mehnat bozori transformatsiyasi, xususi sektor faolligining ortishi va raqamli iqtisodiyotning jadal rivojlanishi yangi ish shakllarini yuzaga keltirmoqda. Biroq bu imkoniyatlardan barcha yoshlarning teng foydalanayotgani yo'q, chunki hududiy infratuzilma, ta'lim sifati va amaliy tajriba darajasi bir xil emas [2; 3; 6].

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Mavjud ilmiy manbalarda yoshlar bandligi muammosi ko'proq inson kapitali, strukturaviy ishsizlik, iqtisodiy transformatsiya va migratsiya nazariyalari asosida izohlanadi. Jahon banki va xalqaro tashkilotlar hisobotlarida ta'lim tizimi bilan mehnat bozori ehtiyojlari o'rtasidagi uzilish yoshlar ishsizligining asosiy sababi sifatida talqin qilinadi [3; 8].

Hududiy nomutanosibliklarga bag'ishlangan tadqiqotlarda infratuzilma ta'minoti, investitsiya oqimi, klasterlash, institutsional sifati va mahalliy boshqaruv samaradorligi asosiy determinantlar sifatida qayd etiladi. Mintaqaviy konvergentsiya bo'yicha tadqiqotlarda Genriksen indeksi, α -konvergentsiya va β -konvergentsiya kabi yondashuvlar qo'llanilgan [5].

Milliy manbalarda O'zbekiston hududlarida aholi bandligining 2020–2024 yillardagi dinamikasi, pandemiya oqibatlarini, sanoat va xizmatlar sektoridagi tiklanish jarayonlari, shuningdek, yoshlar va ayollar bandligidagi hududiy cheklovlar keng yoritilgan [4; 6].

Tadqiqot metodologiyasi

Tadqiqotda iqtisodiy-statistik tahlil, qiyosiy tahlil, dinamik qatorlar usuli, umumlashtirish va tizimli yondashuv metodlaridan foydalanildi. Asosiy axborot manbasi sifatida rasmiy statistika, mehnat bozori bo'yicha ilmiy maqolalar va mintaqaviy rivojlanish bo'yicha tadqiqot natijalari jalb etildi [2; 4; 5; 6].

Yoshlar bandligining hududiy jihatlarini tahlil qilishda ishsizlik darajasi, NEET ulushi, migratsiya va mintaqalararo farqlar bo'yicha ko'rsatkichlar solishtirildi. Mintaqaviy nomutanosibliklar dinamikasini baholashda Genriksen indeksiga oid ma'lumotlardan foydalanildi [5].

Tadqiqot natijalari asosida yoshlar bandligiga ta'sir qiluvchi omillar tizimlashtirildi va ularni kamaytirishga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqildi [3; 5; 6].

Tahlil va natijalar

2018–2025 yillar oralig'ida O'zbekiston mehnat bozorida ishsizlik darajasi turli bosqichlarni boshdan kechirdi. Pandemiya davrida ko'rsatkichning keskin oshishi kuzatilgan bo'lsa, keyingi yillarda iqtisodiy tiklanish, bandlik dasturlari va raqamli iqtisodiyot rivoji natijasida pasayish tendensiyasi yuzaga keldi [6].

2020–2024 yillarda hududlar kesimida bandlik ko'rsatkichlarida sezilarli farqlar saqlanib qoldi. Jizzax, Surxondaryo, Qashqadaryo, Samarqand va Qoraqalpog'istonda ishsizlik darajalari nisbatan yuqori bo'lgan bo'lsa, Toshkent shahri, Navoiy va Toshkent viloyati kabi sanoat va xizmatlar markazlarida ko'rsatkichlar nisbatan past qayd etildi [4].

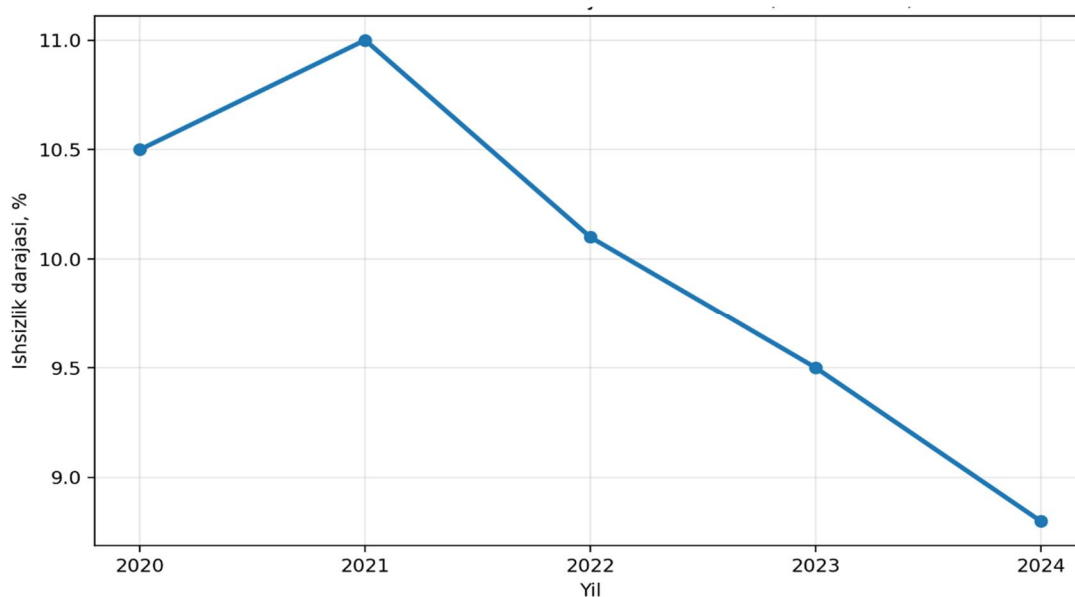
Yoshlar o'rtasida bandlik muammosining keskinligi, ayniqsa, ish tajribasi yetishmasligi, ko'nikmalar nomutanosibligi va raqamli savodxonlik darajasining pastligi bilan bog'liq. Bu omillar yoshlar ishsizligini umumiy ko'rsatkichdan yuqoriroq darajada ushlab turmoqda [1; 3].

Quyidagi 1-jadvalda O‘zbekistonda 2020–2024 yillardagi ishsizlik darajasi hamda hududiy nomutanosiblikni ifodalovchi Genriqsen indeksi dinamikasi keltirilgan. Ma’lumotlar pandemiya ta’siridan keyin mehnat bozorida tiklanish yuz berganini, shu bilan birga hududiy tafovutlar bosqichma-bosqich qisqarayotganini ko‘rsatadi [5; 6].

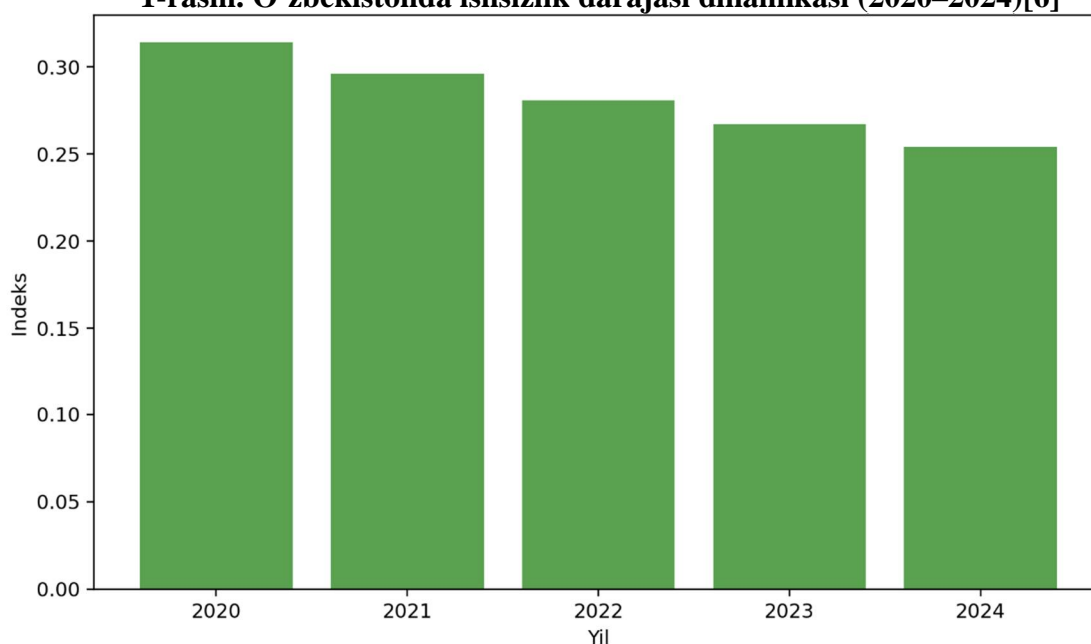
1-jadval

O‘zbekistonda ishsizlik darajasi dinamikasi (2020–2024)

Yil	Ishsizlik darajasi, % [6]	Genriqsen indeksi [5]
2020	10.5	0.314
2021	11.0	0.296
2022	10.1	0.281
2023	9.5	0.267
2024	8.8	0.254

1-rasm. O‘zbekistonda ishsizlik darajasi dinamikasi (2020–2024)[6]

2-rasm. Hududiy nomutanosiblikning Genriqsen indeksi dinamikasi (2020–2024) [5]

Raqamli transformatsiya yoshlar bandligiga ikki yo‘nalishda ta‘sir ko‘rsatmoqda: bir tomondan, masofaviy mehnat, IT xizmatlari, frilans va platforma iqtisodiyoti orqali yangi imkoniyatlar yaratmoqda; ikkinchi tomondan, raqamli ko‘nikmalarga ega bo‘lmagan yoshlarni mehnat bozoridan siqib chiqarish xavfini kuchaytirmoqda [2; 6].

Hududiy nomutanosibliklar esa aynan shu jarayonda yanada yaqqol namoyon bo‘ladi. Raqamli infratuzilmasi sust, transport-logistika imkoniyatlari past va investitsiya oqimi cheklangan hududlarda yoshlarning iqtisodiy faolligi ham pastroq bo‘ladi [4; 5].

Shuning uchun bandlik siyosatida yagona umumrespublika yondashuvi bilan cheklanib qolmasdan, hududiy ixtisoslashuv, mahalliy mehnat resurslari va infratuzilma darajasidan kelib chiqadigan differensial siyosat zarur [4; 5].

Xulosa va takliflar

O‘zbekiston mehnat bozorida yoshlar bandligi masalasi hududiy nomutanosibliklar, ta‘lim va mehnat bozori o‘rtasidagi uzilishlar, migratsiya hamda raqamli transformatsiya ta‘siri bilan murakkablashmoqda. Shunga qaramay, mavjud statistik dinamikalar mehnat bozorida ijobiy siljishlar borligini ko‘rsatadi [4; 5; 6].

Maqola asosida quyidagi takliflar ilgari suriladi: birinchidan, dual ta‘lim va stajirovka dasturlarini kengaytirish; ikkinchidan, hududiy bandlik dasturlarini differensial yondashuv asosida yuritish; uchinchidan, yoshlar va ayollar uchun masofaviy va moslashuvchan bandlik shakllarini rivojlantirish; to‘rtinchidan, chekka hududlarda raqamli infratuzilma va kichik biznesni qo‘llab-quvvatlash; beshinchidan, hududiy statistik monitoringni takomillashtirish [1; 4; 5; 6].

Ushbu chora-tadbirlar demografik dividenddan samarali foydalanish, yoshlar salohiyatini iqtisodiy o‘sish omiliga aylantirish va hududlararo ijtimoiy-iqtisodiy muvozanatni mustahkamlashga xizmat qiladi [3; 5].

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Abdullayev, M.K., Begalova, D.B. Current issues in ensuring employment in the Republic of Uzbekistan // *Economy and Innovative Technologies*, 2021.
2. Axmedova, G.A. O‘zbekiston sharoitida yoshlar bandligini ta‘minlashda raqamli iqtisodiyot imkoniyatlari // *Texnologiyalar, fan va ta‘lim taraqqiyotidagi dolzarb muammolar*, 2025, 3(5), 323–326.
3. Honorati, M., Marguerie, A. Youth Employment in Uzbekistan: Opportunities and Challenges. Washington, DC: World Bank Group, 2021.
4. Hojiyev, T.T. O‘zbekiston hududlarida aholi bandligi tahlili: 2020–2024-yillar // *Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot*, 2025, №9, 1124–1128.
5. Madrakhimov, Q.E. Mintaqalar kesimida iqtisodiy nomutanosibliklar va ularni kamaytirish strategiyalari // *Raqamli iqtisodiyot ilmiy-elektron jurnali*, 2025, №13, 2086–2097.
6. Ochilov, M.T. O‘zbekistonda ishsizlik darajasining dinamikasi va uni kamaytirish omillari: 2018–2025 yillar tahlili // *Yangi Renessansda ilm-fan taraqqiyoti*, 2025, 101–104-b.
7. O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. Aholi bandligi va ishsizlik ko‘rsatkichlari bo‘yicha rasmiy ma‘lumotlar, 2021–2024.
8. International Labour Organization. Central Asia Employment Trends Report. Geneva, 2023.

«MAMUN SCIENCE» JURNALI

ЖУРНАЛ «MAMUN SCIENCE» JOURNAL OF «MAMUN SCIENCE»

Maqolani tayorlashda qo'yiladigan talablar:

1. Maqola o'zbek, ingliz va rus tillarida minimal 6 sahifadan iborat bo'lib, Microsoft Word dasturida Times New Roman shriftida 12 kegl, 1 satr oralig'ida, sahifalar barcha tomondan 2 sm qoldirilgan holda bo'lishi shart.
2. Satr boshi - 1,25 sm bo'lib, satrlarni eniga to'g'irlash, so'zlarni boshqa qatorga ko'chirish avtomatik tarzda bo'lishi lozim.
3. Birinchi qator o'ng tomondan muallifning familiyasi, ismi va otasining ismi, ikkinchi qator muallifning ish joyi, lavozimi, ilmiy darajasi va unvoni, e-mail va telefon raqami, uchinchi qator sahafaning o'rtasida bosh va qalin harflar bilan maqolaning nomi yoziladi. Ushbu ma'lumotlar o'zbek, ingliz va rus tillarda berilishi lozim.
4. Keyingi qatordan o'zbek, ingliz va rus tillarida 60 so'zdan iborat annotatsiya beriladi.
5. Keyingi qatordan 7-10 ta o'zbek, ingliz va rus tillarida kalit so'zlar beriladi.
6. Keyingi qatordan asosiy matn boshlanadi va maqola 4 qismdan iborat bo'ladi: Mavzuning dolzarbligi. Metodlar va o'rganilganlik darajasi. Tadqiqot natijalari. Xulosa.
7. Maqolalar ilmiy ahamiyatga ega bo'lib, ulardagi fakt va fikrlar asoslangan hamda mustaqil ma'no kasb etishi lozim, plagiat holati taqiqlanadi. Muallif foydalanilgan adabiyotlarni aniq ko'rsatishi, olingan iqtiboslarning aniq manbalarini keltirishi lozim.
8. Web of science hamda Scopus tizimidagi jurnallardan iqtiboslar olish maqsadga muvofiqdir.
9. Iqtiboslar matn ichida [1, 25] beriladi. Adabiyotlarning to'liq ro'yxati asosiy matndan so'ng alifbo tartibida ko'rsatilishi lozim.

Требования к оформлению научной статьи:

1. Статьи должны содержать 6 страниц, в формате Times New Roman на Microsoft Word, 12 кегль, 1 см, со всех сторон 2 см.
2. Начала абзаца - 1,25 см, формировать строки по ширине, перенос слов в другой ряд должен быть в автоматическом порядке.
3. В первой строке от правой стороны Ф.И.О. автора, во второй строке место работы, должность, ученая степень и ученое звание, e-mail и номер телефона, в третьей строке по центру страницы прописными буквами жирным шрифтом название статьи. Эта информация должна быть предоставлена на узбекском, английском и русском языках.
4. В следующей строке аннотация из 60 слов на трех языках: узбекский, английский и русский.
5. Со следующей строки ключевые слова 7-10.
6. Далее начинается основной текст. новой текст начинается со следующей строки, и статья состоит из 4 частей: актуальность темы, методы и уровень исследования, результаты исследования, заключение.
7. Статьи должны иметь научное значение, факты и идеи должны быть обоснованными и избежать плагиатства. Автор должен точно указать использованную литературу и ссылку на источники, при помощи которых он выразил свое мнение.
8. Сноски или ссылки должен быть взяты из Web of science, а также системы журналов Scopus.
9. Цитирование приводится в тексте [1, 25] Полный список литературы должен быть указан после основного текста, а алфавитном порядке.

Requirements of the articles submitted:

1. Articles should be at least 6 pages, in Times New Roman, 12 pt., 1 inter.
2. The line head should be 1,25 cm, line spacing, and the words should be automatically moved.
3. The author's full name should be on the first line from the right; the author's place of work, position, academic degree, and academic rank, email address, and phone number should be on the second line; the article title should be centered in bold, capital letters, on the third line. This information should be provided in Uzbek, English, and Russian.
4. An annotation of 60 words in the next line in three languages.
5. Key words from the next row in three languages 7-10.
6. The next line begins with the main text. The main text begins on the next line, and the article consists of four parts: the relevance of the topic, the methods and level of research, the results, and the conclusion.
7. Articles must be of scientific importance and facts and opinions in the article should be well-grounded and have an independent meaning, and they must be free of plagiarism. The author must clearly demonstrate the literature used in his or her opinion, and provide the exact sources of the extracts.
8. Quotes should be from "Web of science" and "Scopus" journals.
9. A complete list of publications should be followed in alphabetical order after the main text. Seals and references should be in the main text [1, 25].